

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์ เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน*

Development of Teacher Training Curriculum for the Implementation of a Supplementary Course Titled Applied Art for the Enhancement of Life and Career Skills for Primary School Students of Border Patrol Police Schools

¹เนาว์มณี สุนทรโชติ, ²ธัญการ ช่วยทุกข์เพื่อน, ³กันจณา ดำโสภี และ ⁴พัชรภา ตันติชูเวช

¹Naomanee Soonthornchot, ²Thunyakorn Chuaytukpuan,

³Kunjana Dumsopee and ⁴Patcharapa Tantichuwet

^{1,2}วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,

³คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง,

⁴คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

^{1,2}College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University,

³Faculty of Architecture, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang,

⁴Faculty of Education and Development Sciences,

Kasetsart University Kamphaeng Saen Campus, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: naoneytwins@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และ 2) ศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่สอนในระดับประถมศึกษา โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 22 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรเสริมฯ แบบวัดความรู้ความเข้าใจ แบบวัดทักษะชีวิตและการทำงาน แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินผลงาน แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความสามารถทางการจัดการเรียนการสอน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

*Received September 17, 2020; Revised November 1, 2020; Accepted December 1, 2020

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน มี 6 องค์ประกอบ คือ (1) วัตถุประสงค์ (2) โครงสร้าง (3) เนื้อหาสาระ (4) กิจกรรมการจัดการ (5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ (6) การวัดและประเมินผล ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.62 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.67 2) ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ หลังจาได้รับจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ ดังนี้ 2.1 มีความรู้ ความเข้าใจ หลังการใช้สูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการประเมินผลงานของครูอยู่ในระดับดี 2.2 มีทักษะชีวิตและการทำงาน หลังการใช้สูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูมีพฤติกรรมทักษะชีวิตและการทำงานทุกด้านอยู่ในระดับดี 2.3 มีความสามารถทางการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.4 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: หลักสูตร; ฝึกอบรมครู; หลักสูตรเสริม; รายวิชาประยุกต์ศิลป์; ทักษะชีวิตและการทำงาน

Abstract

The research article consisted of the following objectives: 1) to develop the teacher training curriculum for implementing the enrichment curriculum in applied arts to enhance life and career skills for primary school students in Border Patrol Police Schools; and 2) to investigate the efficiency of the teacher training curriculum for implementing the enrichment curriculum in applied arts to enhance life and career skills for primary school students in Border Patrol Police Schools. A sample group of 22 primary school teachers from Border Patrol Police Schools in the provinces of Petchaburi and Prachuap Khiri Khan were selected by way of sample random sampling. The instruments included an assessment form testing the propriety of the enrichment curriculum, an assessment form testing the knowledge and understanding, an assessment form testing life and career skills, behavior observation form, performance evaluation form, interview form, an assessment form testing the teaching and learning ability, and satisfaction survey form. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and t-test.

From the study, the following results have been found: 1) the teacher training curriculum for implementing the enrichment curriculum in applied arts to enhance life and career skills consists of 6 elements which are (1) objectives, (2) structure, (3) substance, (4) management activity, (5) learning media and resources, and (6) measurement and evaluation. The assessment results of experts found to be of propriety at the highest level

with mean equal to 4.62 and standard deviation of 0.67. 2) The efficiency of the teacher training curriculum for implementing the enrichment curriculum has revealed as follows: (1) The posttest indicated that teachers have knowledge and understanding higher than that of the pretest with a statistical significance of 0.05 level, and the teachers' performance evaluation is at a high level; (2) The posttest indicated that teachers have life and career skills higher than that of pretest with a statistical significance of 0.05 level, and teachers have life and career skill behavior at a high level in all aspects; (3) The posttest indicated that teachers have the teaching and learning management ability at the highest level, which is higher than the specified criteria with a statistical significance of 0.05 level; and (4) Teachers have satisfaction toward the training activity at the highest level, which is higher than the specified criteria with a statistical significance of 0.05 level.

Keywords: Curriculum; Teacher Training; Enrichment Curriculum; Applied Arts Course; Life and Career Skills

บทนำ

ในสถานการณ์ของโลกปัจจุบันที่ก้าวเข้าสู่ยุคแห่งศตวรรษที่ 21 ตามที่รัฐบาลไทยได้ประกาศวิสัยทัศน์เพื่อปรับทิศทางของประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) คือมีการปรับเปลี่ยนจากเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมไปสู่เกษตรกรรมที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี มีการปรับเปลี่ยนธุรกิจแบบดั้งเดิมไปสู่การเป็นผู้ประกอบการอย่างอัจฉริยะ ส่งผลถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริการที่ให้คุณค่าสูง ซึ่งจะแน่นอนว่าต้องมีการปรับเปลี่ยนแรงงานให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญและมีทักษะในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Phonakorn, 2017) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) ที่พบว่าสาระวิชาในการเรียนภาคปกตินั้นไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อสามารถดำรงชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ได้ ซึ่งโรงเรียนจะต้องส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการและสอดแทรกข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน (Quality Learning Foundation, 2017) เช่น ทักษะชีวิตและการทำงานที่มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งทั่วประเทศมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 2,525 คน แต่มีนักเรียนที่ได้ศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2,374 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 94.02 ซึ่งยังถือว่าต่ำกว่าเป้าหมายของรัฐที่ต้องการให้นักเรียนทั้งหมดได้ศึกษาต่อในการศึกษาภาคบังคับ นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (ผลสอบ O – NET) เฉลี่ยกลุ่มสาระหลักของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560 มีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn Project Office, 2017) ซึ่งจะเห็นได้ว่านักเรียนกลุ่มนี้สมควรที่จะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในด้านใดด้านหนึ่งเป็นพิเศษ เช่น

ทางด้านทักษะชีวิตและการทำงานเพราะเป็นทักษะที่จำเป็นที่นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพและการนำทักษะไปใช้ในการศึกษาต่อในอนาคต

การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงานสามารถทำได้โดยนำหลักสูตรเสริมฯ มาใช้ผนวกเข้ากับภูมิปัญญาหรือบริบทในแต่ละท้องถิ่นซึ่งเชื่อมโยงกับวิชาศิลปะที่เป็นประเภทประยุกต์ศิลป์ซึ่งเป็นศิลปะที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นนอกเหนือจากความชื่นชมในคุณค่าของศิลปะโดยตรง (Nimsamer, 2016) คือนั้นประโยชน์ใช้สอยควบคู่ไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่ารายวิชาประยุกต์ศิลป์และทักษะชีวิตและการทำงานเป็นการประมวลทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ มาผนวกเข้าด้วยกันทำให้ครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่ไม่คุ้นเคยและอาจจะยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาไปใช้ฝึกอบรมครูระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อที่ครูจะได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการจัดเรียนการสอนในหลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงานให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้ รวมทั้งสามารถนำความรู้ไปประยุกต์และบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นพื้นฐานที่จะนำไปใช้ในการทำงานที่มีประสิทธิภาพสมกับเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย กลุ่มตัวอย่างคือครูระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 35 คน ในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาจากนั้นผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามความคิดเห็น และวิเคราะห์สภาพความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริม โดยการหาค่าเฉลี่ย

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน โดยโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ มี 6 องค์ประกอบ และใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติด้วยการทำกิจกรรมกลุ่ม 6 ขั้นตอนที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น ผลการ

วิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะและด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 คน และวิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรฯ โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

นอกจากนี้ยังมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประสิทธิผลของหลักสูตร ในด้าน 1) ความรู้ ความเข้าใจเรื่องประยุกต์ศิลป์ 2) ทักษะชีวิตและการทำงาน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ด้านความเป็นผู้ริเริ่มและนำพาตนเอง ด้านทักษะทางสังคมและความต่างในวัฒนธรรม ด้านผลิตผลและความสำนึกรับผิดชอบและภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ 3) ความสามารถทางการจัดการเรียนการสอนของครู และ 4) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อกิจกรรมการฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน โดยเครื่องมือทุกฉบับผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ได้แก่ แบบวัดความรู้ความเข้าใจ นำไปหาค่าความยากง่าย ซึ่งพบว่ามีค่าระหว่าง 0.40- 0.80 และค่าอำนาจจำแนก ซึ่งพบว่ามีค่าระหว่าง 0.22- 0.40 จากนั้นนำไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน พบว่าค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76 แบบวัดทักษะชีวิตและการทำงาน ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .071 ผู้วิจัยเปรียบเทียบคะแนนของแบบวัดทั้ง 2 ฉบับ ก่อนการอบรมและหลังการอบรมโดยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples) และ แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะชีวิตและการทำงาน แบบประเมินผลงาน แบบประเมินความสามารถทางการจัดการเรียนการสอนของครู แบบสอบถามความพึงพอใจ เครื่องมือทั้ง 4 ฉบับหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90, 0.76, 0.73, และ 0.81 ตามลำดับ ผู้วิจัยเปรียบเทียบคะแนนจากเครื่องมือ 4 ฉบับนี้ โดยการทดสอบค่าที (One Sample t-test) และแบบสัมภาษณ์ครู ผู้วิจัยใช้วิธีการจำแนกประเภทข้อมูล คือ การจัดกลุ่มประเภทและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นประเด็นหลักและประเด็นย่อย และสรุปแบบอุปนัย เชื่อมโยงข้อมูลกับทฤษฎีเพื่อตอบคำถามงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ ไปทดลองใช้ โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group Pretest-Posttest Design) กับกลุ่มตัวอย่างคือ ครูที่สอนระดับประถมศึกษาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่สอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จาก 11 โรงเรียน ๆ ละ 2 คนรวม 22 คน โดยการใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้ มี 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ผู้วิจัยนำหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการฝึกอบรมโดยใช้เวลา 3 วัน 2) ผู้วิจัยทดสอบก่อนการอบรม (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบวัดความรู้ความเข้าใจทางการเรียน และแบบวัดทักษะชีวิตและการทำงาน 3) ผู้วิจัยดำเนินการฝึกอบรมโดยใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ กับกลุ่มตัวอย่าง รวม 14 ชั่วโมง หลังเสร็จสิ้นแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผน ผู้วิจัยประเมินพฤติกรรมของครูด้วยการสังเกตรายบุคคล และประเมินผลงานของครูเป็นรายกลุ่ม 4) ผู้วิจัยทดสอบหลังการอบรม (Post-test) กับกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบวัดความรู้ความเข้าใจทางการเรียน แบบวัดทักษะชีวิตและการทำงาน และให้ครูตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการฝึกอบรม 5) ผู้วิจัยสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่ม

ตัวอย่างด้วยตนเอง และ 6) ผู้วิจัยติดตามผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ โดยให้กลุ่มตัวอย่างเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จากความรู้ที่ได้รับจากการอบรม มาส่งคนละ 1 แผน ซึ่งจะประเมินด้วยแบบประเมินความสามารถทางการจัดการเรียนการสอนของครูในลำดับต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์ เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน

การประเมินแก้ไขและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์ เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน เป็นการประเมินผลโดยรวมจากขั้นตอนทั้งหมด เพื่อการรวบรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนรายละเอียดของภาษาที่ใช้เพื่อนำไปปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ ในด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องประยุกต์ศิลป์ ทักษะชีวิตและการทำงาน ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์ เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาความต้องการและผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ พบว่าครูระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 35 คนเลือกประเด็นด้านทักษะที่ต้องการพัฒนาในหลักสูตรเสริมฯ สูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม คิดเป็นร้อยละ 21.9 ทักษะด้านการคิดแก้ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 18.9 และทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณคิดเป็นร้อยละ 13.9 ผู้วิจัยจึงได้เลือกที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน และผลสำรวจด้านเนื้อหาที่ต้องการในหลักสูตรเสริมฯ 3 ลำดับแรก คือ งานศิลป์ที่กินได้ และตกแต่งง่าย ๆ บ้านเราเอง คิดเป็นร้อยละ 20.3 หลากหลายแพชชั่น คิดเป็นร้อยละ 16.1 บรรเลงตกแต่งสวน คิดเป็นร้อยละ 15.3 ซึ่งถือได้ว่าเป็นเนื้อหาที่ครอบคลุมปัจจัยในชีวิตประจำวันของทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย

1.2 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ โดยโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ มี 6 องค์ประกอบดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเสริมฯ 2) โครงสร้างของหลักสูตรเสริมฯ 3) โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตรเสริมฯ 4) กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติด้วยการทำกิจกรรมกลุ่ม 6 ขั้นตอนที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น คือขั้นที่ 1 ให้ความรู้พื้นฐาน ขั้นที่ 2 กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ขั้นที่ 3 จัดกลุ่มวางแผนการทำงาน ขั้นที่ 4 ลงมือปฏิบัติงาน ขั้นที่ 5 การนำเสนอผลงาน และขั้นที่ 6 ขั้นการประเมินผล ใช้เวลาฝึกอบรม 3 วัน รวม 16 ชั่วโมง ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ จากการ

ประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.67 และสามารถนำไปใช้ได้

วัตถุประสงค์ที่ 2 ประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์ เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน ดังนี้

2.1 ครูมีความรู้ความเข้าใจทางการเรียนรายวิชาประยุกต์ศิลป์ เรื่องประยุกต์ศิลป์ท้องถิ่นไทย หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีผลคะแนนจากแบบประเมินผลงานของครูในภาพรวมอยู่ในระดับดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ทักษะชีวิตและการทำงานของครู จำนวน 5 ด้าน คือ 1) ความยืดหยุ่นและการปรับตัว 2) ความเป็นผู้ริเริ่มและนำพาตนเอง 3) ทักษะทางสังคมและความต่างในวัฒนธรรม 4) ผลผลิตและความสำนึกรับผิดชอบ 5) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ ครูมีคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูมีพฤติกรรมอยู่ในระดับดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ครูที่ได้รับการฝึกอบรม มีความสามารถทางการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ครูที่ได้รับการฝึกอบรม มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาตนเองภายหลังการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ 3 ด้าน คือ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทัศนธาตุ การจัดองค์ประกอบศิลป์ และประยุกต์ศิลป์ โดยสามารถที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน รวมทั้งการนำวัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นมาสร้างสรรค์ให้เป็นผลงานใหม่ ๆ 2) ด้านทักษะชีวิตและการทำงาน เป็นการพัฒนาตนเองในด้านการทำงานเป็นทีม ใช้การระดมสมอง การวางแผนการทำงานที่ชัดเจน การแบ่งงานกันทำ มีความสามัคคี มีความเสมอภาค มีการหาข้อตกลงร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมายของงาน ได้ฝึกการคิดและการทำงานอย่างมีระบบ การแก้ปัญหา และการทำงานภายในเวลาที่กำหนด 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติด้วยการทำกิจกรรมกลุ่ม 6 ขั้นตอน ที่มีขั้นตอนการกระตุ้นจินตนาการเพื่อเป็นการฝึกการคิดนอกกรอบและเป็นพื้นฐานที่สำคัญของความคิดสร้างสรรค์ โดยให้อิสระในการสร้างสรรค์ผลงานและวิธีการทำงาน ทำให้เกิดความเพลิดเพลินกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ และสามารถนำหลักจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ไปใช้พัฒนาการสอนของตนเองและใช้ในชีวิตประจำวันได้

หลักสูตรเสริมฯ มีความเหมาะสมกับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนใน 2 ประเด็นดังนี้ 1) ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สามารถปรับใช้กับการทำงานในทุกประเภท โดยใช้กิจกรรมประยุกต์ศิลป์ซึ่งเป็นศิลปะที่เน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นเครื่องมือ และเป็นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ ทำให้ได้เรียนรู้ไปพร้อมกับการลงมือทำ ผู้เรียนจะเข้าใจได้ง่าย สนุกเพลิดเพลิน มีความกระตือรือร้น เป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งแตกต่างจากที่เคยปฏิบัติมา 2) ด้านความหลากหลายของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งมีทั้งความหลากหลายของชาติพันธุ์ของครูและนักเรียน ความหลากหลายของวัสดุอุปกรณ์ในแต่ละท้องถิ่น

หลักสูตรนี้เป็นการจุดประกายให้กลุ่มตัวอย่างได้มีความสนใจใฝ่หาความรู้ทางศิลปะและประยุกต์ศิลป์มากขึ้น เพราะการทำงานศิลปะที่หลากหลาย สามารถปรับให้เข้ากับงานศิลปะหัตถกรรม การส่งเสริมอาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่ม 6 ขั้นตอนนี้สามารถบูรณาการได้ทุกรายวิชาโดยต้องเลือกเนื้อหาให้เหมาะสม

องค์ความรู้ใหม่

แผนภาพที่ 1 แสดงกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ มีทั้งหมด 6 ขั้นตอน

หลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน หมายถึงมวลประสบการณ์ด้านประยุกต์ศิลป์ที่จัดขึ้น ซึ่งมีโครงสร้างเนื้อหาในรายวิชามี 4 หน่วยการเรียนรู้ คือ งานศิลป์ที่กินได้ หลากหลายแพชั่น สารพันงานตกแต่ง และ บรรเลงแต่งสวน ที่จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างให้ครูมีทักษะชีวิตและการทำงานจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติด้วยการทำกิจกรรมกลุ่ม 6 ขั้นตอน ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น ทำให้เป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสมกับการพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านศิลปะพร้อมทั้งพัฒนาทักษะชีวิตและการทำงานในด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ด้านความคิดริเริ่มและการนำตนเอง ด้านสังคมและความต่างในวัฒนธรรม ด้านผลิตผลและความสำนึกรับผิดชอบ และด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ โดยใช้การสร้างองค์ความรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการทำงานไปใช้สอนนักเรียนและประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าผลการศึกษาศาภาพปัญหาความต้องการและผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ จากผลสำรวจทักษะที่ต้องการพัฒนาสูงสุดพบว่า 3 ลำดับแรกคือ ทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ทักษะด้านการคิดแก้ปัญหา และทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นอกจากนี้ยังพบว่า ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำยังเป็นทักษะที่ครูให้ความสำคัญและต้องการพัฒนาด้วยเช่นกัน ซึ่งทักษะทั้งหมดดังกล่าว เป็นทักษะที่เป็นองค์ประกอบของ ทักษะชีวิตและการทำงาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน และผลสำรวจด้านเนื้อหาที่ต้องการในหลักสูตรเสริมฯ 3 ลำดับแรก คือ งานศิลป์ที่กินได้ ตกแต่งง่าย ๆ บ้านเราเอง หลากหลายแฟชั่น และบรรเลงตกแต่งสวน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นเนื้อหาที่ ครอบคลุมปัจจัยในชีวิตประจำวันของคน ทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งทั้งครูและนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ ซึ่ง มาสโลว์ (Maslow, 1954) ได้กล่าวถึงความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ลำดับแรกคือความต้องการทางร่างกายซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดสำหรับการดำรงชีวิต ได้แก่ อากาศ น้ำดื่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค เป็นต้น ซึ่งทำให้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านร่างกายนี้อยู่ในความสนใจลำดับแรก ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และนำไปใช้ได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้เลือกแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรเสริมที่เน้นกระบวนการ โดยมีโครงสร้างของหลักสูตรเสริมฯ มี 6 องค์ประกอบ เพราะเป็นหลักสูตรที่ให้ครูมีการพัฒนาการทางปัญญาที่สูงขึ้นด้วยการใช้กระบวนการจัดเรียนรู้ ที่เน้นการปฏิบัติด้วยการทำกิจกรรมกลุ่ม 6 ขั้นตอน ที่ให้ครูได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาและทักษะต่าง ๆ ไปตามลำดับขั้นตอน มีการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้จินตนาการเชื่อมต่อกับความรู้ที่มีอยู่เดิม เพื่อให้เกิดผลิตผลใหม่ ให้อิสระในการออกแบบชิ้นงานและการวางแผนการทำงาน เปิดกว้างจะทำให้ครูมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีปรับตัวต่อสิ่งแวดลอม เพื่อให้เกิดทักษะการเป็นผู้นำและการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผ่านกระบวนการเรียนรู้และการอภิปราย สอดคล้องกับแนวคิดของโคแลงเงโลและเดวิส (Colangelo, and Davis, 2003) ที่กล่าวว่า หลักสูตรเสริมเป็นหลักสูตรที่ออกแบบโดยมุ่งให้ผู้เรียนมีการพัฒนากระบวนการทางปัญญาที่สูงขึ้น โดยมีการสร้างโมเดลให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามลำดับขั้นหรือองค์ประกอบ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน

2.1 พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจทางการเรียนรายวิชาประยุกต์ศิลป์หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีคะแนนรวมผลงานในภาพรวมอยู่ในระดับดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ เป็นแนวทางที่ให้ครูเป็นหลักในการเรียนรู้ คือได้เรียนรู้ไปตามขั้นตอนและมีการลงมือปฏิบัติงานจริง ซึ่งจะทำให้ครูเกิดการเชื่อมโยงเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ไปพร้อมกับการ

ลงมือทำงาน ทำให้ครูได้นำทัศนธาตุต่าง ๆ และหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรง มีการเผชิญปัญหาอุปสรรคที่พบเจอระหว่างการสร้างสรรค์ผลงาน ทำให้เกิดเรียนรู้ด้วยตัวเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ ฟรายด์-บูธ (Fried-Booth, 2002) ที่กล่าวว่าวิธีการจัดการเรียนการสอนวิธีนี้ช่วยสร้างความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาในหนังสือและโลกภายนอกเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและบรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้และการสืบค้นข้อเท็จจริงออกมาเป็นรายบุคคล และนอกจากนี้อาจเป็นเพราะเมื่อได้ชิ้นงานแล้วยังมีการนำเสนอผลงานและนำสิ่งที่ได้พบระหว่างการทำงานมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้ผู้อื่นได้ทราบสอดคล้องกับแนวคิดของทศนา แคมมณี (Khammani, 2015) ที่ว่าการนำผลงานและประสบการณ์ในการทำงานทั้งหมดมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ และสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้นั้นจะช่วยให้กระบวนการเรียนรู้สมบูรณ์ขึ้น

2.2 พบว่าทักษะชีวิตและการทำงานครูที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ พบว่าครูมีพฤติกรรมทักษะชีวิตและการทำงาน ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากคะแนนทักษะชีวิตและการทำงาน ทั้ง 5 ด้านก่อนและหลังการฝึกอบรม คือ ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ด้านความเป็นผู้ริเริ่มและนำพาตนเอง ด้านทักษะทางสังคมและความต่างในวัฒนธรรม ด้านผลิตผลและความสำนึกรับผิดชอบ และด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ หลังการอบรมครูสูงกว่าก่อนการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติงานและการทำกิจกรรมกลุ่ม เป็นการฝึกให้ครูได้ใช้ทักษะในการสื่อสาร รู้ว่าเมื่อไหร่ควรฟัง เมื่อไหร่ควรพูด ให้ความเคารพผู้อื่นในการแสดงความคิดเห็น ไม่ว่าจะเป็นในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย รวมทั้งรู้จักการชื่นชมและวิจารณ์ผลงานของผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Ministry of Public Health (as cited in Chaloeiphon, 2012) ที่ได้กล่าวว่า การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องรู้จักมีความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของบุคคลที่แตกต่างกับเรา ทั้งด้านเพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา สีผิว ท้องถิ่น วัย สุขภาพ แต่ก็ต้องมีความภูมิใจในตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงการมีความสามารถในการใช้คำพูดและภาษาท่าทางเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิด แสดงความต้องการ รวมทั้งการแสดงความชื่นชม การปฏิเสธ และการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น เป็นต้น

และนอกจากนี้อาจเป็นเพราะมีการสลับสับเปลี่ยนสมาชิกภายในกลุ่มทุกกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ทำให้ครูได้ปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของตนเองเป็นทั้งผู้นำและผู้ตาม เป็นการเปิดโอกาสให้ได้สัมผัสกับผู้ร่วมงานที่หลากหลายโดยไม่สามารถกำหนดคุณสมบัติและคุณลักษณะของสมาชิกในกลุ่มได้ ครูจึงต้องมีการทำความเข้าใจและวิเคราะห์นิสัยใจคอของเพื่อนร่วมงาน ศึกษาความสามารถ ยอมรับคุณลักษณะที่ไม่ดีต่าง ๆ การยอมรับฟังข้อเสนอแนะและคำติชมของผู้ร่วมงาน การทำงานต้องมีการวางแผนและควบคุมการปฏิบัติงานด้วยตัวเอง ต้องมีความรับผิดชอบและวางแผนการทำงานอย่างรัดกุม เมื่อพบเจออุปสรรคสมาชิกจะต้องตัดสินใจและหาข้อสรุปร่วมกัน เพื่อให้งานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด สอดคล้องกับแนวคิดของเบอทาลันฟี (Bertalanffy, 1973) ที่เสนอทฤษฎีระบบโดยทั่วไป (General system theory) ที่กล่าวถึงทฤษฎีระบบเป็นระบบเปิดที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมว่า ซึ่งมีความ เกี่ยวพันต่อกันหลายด้าน หลายระดับ มีการรวมเอา

ระบบย่อยทุกชนิด ทั้งด้านชีวภาพ กายภาพ พฤติกรรม ความคิดเกี่ยวกับการควบคุม โครงสร้าง เป้าหมาย และกระบวนการปฏิบัติงานไว้ด้วยกัน โดยระบบภายในจะมีปฏิสัมพันธ์กัน และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างดีเมื่อมีการปรับตัวเข้าหากันได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม

2.3 พบว่าด้านความสามารถทางการเรียนการสอนของครูที่ใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์ เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความสามารถอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูจาก โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ทางการจัดการเรียนการสอน ให้แก่นักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมาแล้ว ดังนั้น ครูทุกคนจึงมีคุณสมบัติของการเป็นครูที่ดี และมีความสามารถทางการจัดการเรียนการสอนที่จะสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับการอบรมทั้งทางความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประยุกต์ศิลป์และทักษะชีวิตและการทำงานไปถ่ายทอดให้กับนักเรียนได้ สอดคล้องกับ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (Announcement of the Teachers' Council of Thailand Board. (No. 4) B.E. 2562) ซึ่งได้กำหนด ภาระความรู้ของครูไว้ว่าครูต้องมีความสามารถในด้าน 1) มีทฤษฎีการเรียนรู้และการสอน 2) มีรูปแบบการ เรียนรู้ และมีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3) มีการออกแบบและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4) มีการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 5) มีการบูรณาการการเรียนรู้ แบบการเรียนรู้รวม 6) มีเทคนิค และวิทยาการในการจัดการเรียนรู้ 7) มีการใช้และการผลิตสื่อการจัดการเรียนการสอนและมีการพัฒนานวัตกรรม ในการจัดเรียนรู้ 8) มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 9) มีการประเมินผลการเรียนรู้

2.4 พบว่าความพึงพอใจของครูที่มีต่อกิจกรรมการฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตร เสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูส่วนใหญ่ มีความรู้สึกพอใจ สนใจ และมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินต่อกิจกรรมการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรมครู เพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ รวมทั้งครูได้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมฯ โดยมีระดับความพึงพอใจ ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้มากที่สุด แสดงให้เห็นว่าครูมีความพึงพอใจที่กิจกรรม การจัดการเรียนรู้มีการจัดลำดับขั้นตอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งทางด้านการให้ความรู้ด้านเนื้อหา มีการกระตุ้น ความสนใจให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีวางแผนการทำงานและการลงมือปฏิบัติงานที่ทำให้การทำงานเป็นไป อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการสรุปและประเมินผลการทำงาน ที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ อย่างสมบูรณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ เบิร์นฮาร์ดท (Barnhardt, 1981 as cited in Niyomtham, 2012) ที่กล่าวว่าผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนในลักษณะกระบวนการแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่สร้างให้เกิด ความรู้ในผู้เรียน ก่อนที่ความรู้จะถูกขยายเพิ่มขึ้น โดยมีปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ การบูรณาการความรู้ เดิมกับความรู้ใหม่และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ดังนั้นหลักสูตรเสริมฯ นี้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองและเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้มาบูรณาการผ่านประสบการณ์ ของผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น

สรุป

จากการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า หลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทั้งในทางประยุกต์ศิลป์และเสริมสร้างทักษะปฏิบัติทางด้านทักษะชีวิตและการทำงาน ซึ่งความรู้และทักษะดังกล่าว เป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวในชีวิตประจำวัน และเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุก ๆ คน โดยครูที่ได้รับการอบรมสามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ และทักษะดังกล่าว โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้เลี้ยงตัวและครอบครัวต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยพบว่าการพัฒนาหลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน ที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติด้วยการทำกิจกรรมกลุ่ม 6 ขั้นตอน เป็นขั้นตอนที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ทั้งเนื้อหาและทักษะต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับการจัดการเรียนการสอนหลาย ๆ วิชาได้

การพัฒนาหลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงานมีประสิทธิภาพดีทั้งในด้านวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีเนื้อหา กิจกรรมการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการนำผลการวิจัยไปใช้ในระดับชุมชนร่วมกับโรงเรียน เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ในการประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับชุมชนและโรงเรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำการพัฒนาหลักสูตรเสริมรายวิชาประยุกต์ศิลป์เสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน ไปใช้เพื่อเพิ่มทักษะทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อาทิ ทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม

References

- Announcement of the Teachers' Council of Thailand Board. Subject Details of the Standard of Knowledge and Professional Experience of Teachers, according to the regulations of the Teachers' Council of Thailand on Professional Standards (No. 4) B.E. 2562. (2019/5/3). *Government Gazette*. Volume 137, Special Section 109 Ng. 10-14.
- Bertalanffy, L. V. (1973). *Educational Administration and the Behavioral-Sciences: A System Perspective*. Boston: Allyn and Bacon.

- Chaloemphon, K. (2012). *A study of targeting life skills model of secondary school students of Ratchaborikanukroh School, Ratchaburi*. (Independent Study). Srinakharinwirot University. Bangkok.
- Colangelo, N., & Davis, G. A. (2003). *Handbook of Gifted Education*. Boston: Pearson Education.
- Fried-Booth, L. D. (2002). *Project Work (Resource Books for Teachers*. (2nd ed.). Oxford: Oxford University Press.
- HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn Project Office. (2017). *Report on the implementation of the Child and Youth Development Project under the initiative of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn in the Border Patrol Police School Academic year 2017*. Bangkok: n.p.
- Khammani, T. (2015) *Science of Teaching Pedagogy: Knowledge base for effective learning process*. (19th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Maslow, A. M. (1954). *Motivation and Personality*. New York: Harper and Row.
- Nimsamer, C. (2016). *Composition of Art*. Bangkok: Amarin Printing and Publishing Public Company Limited.
- Niyomtham, O. (2012). *The Development of Curriculum to Enhance Loving-Kindness and Comparison Through Transformative Learning Theory for Students in Rajamangala University of Technology Lanna Tak*. (Doctoral Dissertation). Srinakharinwirot University. Bangkok.
- Phonakorn, C. (2017). *Thai Studies in Thailand 4.0*. Retrieved July 5, 2017, from <https://km.lmahidol.ac.th/thai-studies-in-thailand-4-0/>
- Quality Learning Foundation. (2017). *New Future Skills: What is 21st Century Learning?*. Retrieved June 23, 2018, form <http://www.qlf.or.th/Home/Contents/417>
- Wallerstein, H. (1971). *Dictionary of Psychology*. Maryland: Penguin Book.